

Berättarkväll 5 mars 2018

Åke Hammarstedt: Eino Hanski

Erik Pettersson: Anna Lindegren

Åke Hammarstedt inledde med att jämföra dagens flyktingströmmar med andra världskrigets. Då var det i främsta hand stora mängder folk som kom över Östersjön från de baltiska länderna. En av dessa var Eino Hanski.

Författaren Eino Hanski kom från Leningrad, där hans pappa som var finsk stred på den röda sidan 1917, den sida som förlorade i inbördesstriderna. Hans mamma, ryska, var en stark kvinna, som med sina barn genomlevde de svåra förhållandena med nazistisk belägring av Leningrad med svält, kyla och bombningar. För att överleva flydde mamman med Eino och hans syster, först över en isbelagd Ladoga österut till Ukraina och Kaukasus, och efter många prövningar nådde de Finland i slutet av 1944.

I Finland var de inte speciellt välkomna, här var det dåligt med mat. Tillsammans med en grupp ingermanländare, som stridit på den finska sidan och insåg sin hopplösa situation när ryssarna vann kriget, beslöt de sig för att komma över till Sverige. I januari begav de sig iväg på en knökfull båt. Under tre dygn med vidriga förhållanden – storm, sjösjuka obefintlig hygienisk standard – kämpade sig båten fram. När de närmade sig svenska kusten var båten svårt nedisad och de sköt nödraketer, som uppfattades av lotsarna på Hölick. Lotsarna gick ut och fick slutligen in båten vid lotsstationen på Hölick. Svenska soldater tog emot Eino och de övriga och hjälpte dem och gav dem människovärdet tillbaka.

Flyktingarna fick ett bra omhändertagande i Hudiksvall, och Eino har beskrivit hur det var i ett par böcker. Han blev nämligen författare, på svenska, mycket uppskattad, och har Hudiksvall och mottagandet är som ett varmt minne.

Eino Hanski skänkte en modell av en skulptur, som han hade tänkt sig skulle utföras i naturligt storlek. Så blev det inte, modellen finns att se i Hudiksvalls bibliotek. Vi är många Hudiksvallsbor som nu tycker att det är dags att förverkliga Einös dröm – en petition kommer att skickat till politikerna i kommunen med uppmaning om att ta tag i detta.

Erik Pettersson berättade om Anna Lindegren, en gång beskriven som ”den konservativa patriarken Thiodolf Lindegrens blygsamma dotter”.

Anna föddes 1860 och dog 1940. Hennes föräldrar var alltså Thiodolf (1829-1914) och Rosalia f. Regnander (1834-1908). Thiodolf föddes i en skeppsredarfamilj i Karlskrona, kom till Hudiksvall via Sundsvall 1855. Rosalia var från Hudiksvall, fadern var rådman mm. Och de bodde i nuvarande Odd Fellow-huset.

Thiodolfs och Rosalias barn var August (Agi), Gunilla, Thea, Anna och Gunnar. Den mest namnkände av dessa är Agi, slottsarkitekt vid Drottningholm, verksam med dekorativ konst, hembygdsintresserad samt en samlare av rang. Här i Hudiksvall kan man se hans verk t ex i Jakobs kyrka, där han utformat inredningen, Friskens hus Minera, akvarellmålningar, möbler och sedelmönster, donator av många böcker till Hälsinglands museum etc. Gunilla (kallad Gunnil) var aktiv inom hemslöjden och arbetade tillsammans med Stina Rodenstam. Thea var lärarinna i kristendom och teckning vid flickskolan i Hudiksvall och som söndagsskollärare. Gunnar blev bokhållare i Göteborg och övertog faderns affärsverksamhet 1901, han dog redan 1909.

Anna gick i Wallströmska skolan (flickskolan) och senare i skola i Stockholm. Hon sydde och broderade tillsammans med sin mor, tog målningslektioner. Anmärkningsvärt är hur hon i sina brev till pappan redovisade alla sina utgifter på ett mycket underdånigt sätt. Anna blev senare konstnär och författare till två uppfostringsböcker. Hon ägnade sig åt släktforskning, Lutherska bönhuset, uppbyggelseskrifter mm. Slutligen tog hon över ”Sjömännens läsrum” startat av Signe Ohlsson på gamla biblioteket.

Magdalena Forsberg